

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
середньої загальноосвітньої школи І-ІІІ
ступенів № 48 м. Львова
(протокол від 30 серпня 2023 р. № 01)

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ директора
середньої загальноосвітньої школи І-ІІІ
ступенів № 48 м. Львова
від 02 серпня 2023 р. № 4

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
середньої загальноосвітньої школи
І-ІІІ ступенів № 48 міста Львова
на 2023-2024 навчальний рік

ПЕРЕДМОВА

Освітня програма розроблена на основі законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022 р.), державних освітніх стандартів, зразків освітніх навчальних програм, курсів і дисциплін.

Структурно освітня програма є сукупністю освітніх програм різного рівня навчання (початкової, базової середньої та повної загальної середньої освіти). У програмі дотримано принципів спадкоємності та наступності, тобто кожна наступна програма рівня освіти базується на попередній.

У свою чергу, програма кожного рівня освіти у спрощеному вигляді являє собою сукупність предметних основних і додаткових освітніх програм, а також опис технологій їх реалізації. Таким чином, освітня програма – це сукупність взаємопов'язаних основних і додаткових освітніх програм і відповідних їм освітніх технологій, що визначають зміст освіти та спрямовані на досягнення прогнозованого результату діяльності закладу.

Освітня програма спрямована на формування загальної культури особистості учнів закладу освіти; їх адаптації до життя в суспільстві; створення основи для усвідомленого вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; виховання патріотизму, любові до Батьківщини, працьовитості, культури, поваги до прав і свобод людини, бережливого ставлення до екології та довкілля.

Освітня програма є чинною, починаючи від дати затвердження.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до освітніх програм середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 48

Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями результатів навчання. Основою для розроблення освітньої програми є Державний стандарт загальної середньої освіти відповідного рівня (стаття 33 Закону України «Про освіту», стаття 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

1. Мета освітніх програм:

- реалізація предметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентоздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність);

- забезпечення діяльній спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість;

- реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів;

- зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти; – поєднання різних форм освітньої діяльності (очне, дистанційне, індивідуальне, інклюзивне тощо)

2. Термін реалізації: 2023/2024 н. р. Згідно статті 10 закону «Про повну загальну середню освіту» протягом року має бути 175 робочих днів. Тривалість уроків: 1-ші класи - 35 хв., 2-4 класи - 40 хв., 5-11 класи - 45 хв. Тривалість факультативів, гуртків - 45 хв. Тривалість корекційно-розвиткових занять: індивідуальних - 20-25 хвилин, групових корекційно-розвиткових занять становить 35-40 хвилин. Згідно з вимогами Санітарного регламенту безперервна тривалість навчальної діяльності з використанням ТЗН - телефони, комп'ютери, телевізори, ноутбуки - упродовж навчального заняття:

- для учнів 1-х класів - не більш ніж 10 хвилин;

- для учнів 2-4-х класів - не більш ніж 15 хвилин;

- для учнів 5-7-х класів - не більш ніж 20 хвилин;

- для учнів 8-9-х класів - 20-25 хвилин;

- для учнів 10-11-х класів на 1-й годині занять - до 30 хвилин, на 2-й годині занять - 20 хвилин. При парних навчальних заняттях для учнів 10-11-х класів - не

більш ніж 25-30 хвилин на першому навчальному занятті та не більш ніж 15-20 хвилин на другому.

Після занять із застосуванням технічних засобів навчання учитель повинен організувати вправи з рухової активності та гімнастику для очей.

3. Структура програм:

1 розділ - початкова освіта (перший цикл початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання), другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання))

2 розділ - базова середня освіта (5-6 класи НУШ, 7-9 класи)

3 розділ - профільна середня освіта.

Кожна з них визначає:

1. Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення.

2. Очікувані результати навчання учнів.

3. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

4. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

4. Напрямки реалізації.

Згідно з чинним законодавством організувати освітній процес відповідно до рівнів типових освітніх програм трьох ступенів навчання: I ступінь - початкова освіта тривалістю чотири роки; II ступінь - базова середня освіта тривалістю п'ять років; III ступінь - профільна середня освіта тривалістю два роки.

1. При реалізації освітньої програми забезпечити:

- логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;

- рекомендовані форми організації освітнього процесу, основними формами якого є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також рекомендованими формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, 4 форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо;

- активне використання можливостей різноманітних освітніх онлайн платформ та G Suite for Education (Google Workspace);

- використання в освітньому процесі online та offline сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання;

- науково-дослідницьку діяльність, участь у проєктах;

- профільне спрямування навчання в старшій школі, що сформовано закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечення якісної його реалізації;

- роботу з обдарованими дітьми;

- навчання дітей з особливими освітніми потребами.

2. Здійснити навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

3. Спрямувати освітній процес на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.

4. Відповідно до листа МОН України №1/9-344 від 25.05.2018р. «Про завершення експертизи освітніх програм» ввести в освітній процес освітню програму для початкових класів закладів загальної середньої освіти за системою розвивального навчання Д. Ельконіна – В. Давидова (Центр психології і методики розвивального навчання).

5. Запровадити в освітній процес школи сучасні технології навчання, зокрема: проектні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні технології, окремі освітні тренди.

6. Враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення сформувати варіативну складову навчального плану, спрямувати її на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, розвивають індивідуальну орієнтованість особистості та формують її всебічний розвиток.

7. Реалізувати навчання за наскрізними лініями через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проектах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

8. Забезпечити профільне навчання старшої школи за рахунок введення додаткових годин для предметів «Українська мова», «Математика», «Історія».

9. Врахувати вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

10. Створити умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами. Забезпечити діяльність команди психолого-педагогічного супроводу та реалізацію індивідуальних програм розвитку.

5. Принципи реалізації освітньої програми:

- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- розвиток інклюзивного освітнього середовища;
- забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування;
- науковий характер освіти;
- цілісність і наступність системи освіти;
- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;
- відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством;
- інтеграція з ринком праці;
- нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями;
- свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- гуманізм, демократизм;

- єдність навчання, виховання та розвитку;
- виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;
- формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;
- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;
- формування громадянської культури та культури демократії;
- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля.

6. Особливості організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання.

У зв'язку з епідеміологічною ситуацією або з інших причин освітній процес може відбуватися із застосуванням технологій дистанційного навчання з використанням платформи Google Workspace (засобами Google Meet, Google Classroom, Google Calendar) та ZOOM застосунка. Для швидкої комунікації з педагогами, батьками, учнями використовувати Viber та Telegram-групи. Уроки організувати в синхронному і асинхронному режимах згідно розкладу. Оцінювання здійснювати згідно встановлених Міністерством освіти і науки критеріям. Факультативні, індивідуальні години, години гурткової роботи, години вихователів ГПД, навчальні заняття предметів художньо-естетичного, фізкультурно-оздоровчого та технологічного циклів оплачувати згідно фактично відпрацьованих годин. Оцінювання результатів навчання учнів під час дистанційного навчання здійснюється відповідно до законодавства (у класному журналі, свідоцтвах досягнень). Для організації дистанційного навчання може використовуватися електронний розклад занять, учительський електронний журнал.

Оцінювання здобувачів освіти під час організації освітнього процесу у період карантинних обмежень:

Формувальне оцінювання. Основною метою оцінювання учнів в умовах дистанційного навчання є не перевірка і контроль, а забезпечення зворотного зв'язку вчителя з учнями. Тому в організації щоденного освітнього процесу варто надавати пріоритет не поточному, а формувальному (словесному) оцінюванню, яке передбачає надання учням підтримки, коригування засобів та методів навчання у випадку виявлення їх неефективності, формування в учня впевненості в собі, відзначення будь-якого успіху, акцентування уваги на сильних сторонах, а не на помилках, стимулювання бажання вчитися, запобігання побоюванням помилитися.

Поточне оцінювання. Поточний контроль здійснюється в повсякденній роботі з метою перевірки засвоєння матеріалу. Поточне оцінювання вчителі можуть здійснювати в усній і письмовій формах, застосовуючи такі його види: тестування, практичні, контрольні, діагностичні роботи, дослідницькі та творчі проекти, есе, усні співбесіди та опитування тощо. Поточний контроль успішності здійснюється методом перевірки надісланих робіт і за допомогою тестування учнів та фіксації результатів, а також у процесі спілкування вчителя та учня. Не

кожна робота має бути оцінена, а найбільш значуща. До інших робіт застосовується формувальне оцінювання. За тестування оцінки виставляються обов'язково.

Кількість робіт, які підлягають поточному оцінюванню та передбачають фіксацію оцінки у класному журналі, під час дистанційного навчання варто оптимізувати з метою уникнення перевантаження учнів. Усні завдання можуть бути оцінені учителем безпосередньо через Skype, Zoom або будь-який месенджер, що забезпечує відеозв'язок у синхронному режимі або перевірені опосередкованим способом через відео або аудіо файли, надіслані учнями на пошту вчителя. За відсутності засобів Інтернет-зв'язку, зворотній зв'язок з учнями вчитель може підтримувати в телефонному режимі. Учні, які не встигли виконати роботу до певного часу, не взяли участі у тестуванні он-лайн чи у них стався технічний збій, учитель має дати ще одну чи декілька спроб, заздалегідь попередивши учня про час проходження тестів (у синхронному чи асинхронному режимі). Учитель має дати учням більше часу як на опанування нового матеріалу, так і на виконання перевірочних робіт. Це пов'язане з тим, що вони не в повній мірі володіють інструментарієм проведення цих заходів, або у них можуть бути технічні проблеми, пов'язані зі зв'язком чи обладнанням. Завдання під час дистанційного навчання мають бути легші за ті, які даються офлайн. Оприлюднення списку оцінок для всього класу є неприпустимим.

Підсумкове оцінювання.

Тематичний контроль.

Цей вид контролю зазвичай співвідноситься із завершенням вивчення теми. Такий контроль повинен обов'язково передувати переходу до нової теми, новому виду навчальної діяльності. Його підсумки вчитель обов'язково повинен враховувати у своїй подальшій роботі. Тематичний контроль у дистанційному навчанні має важливий дидактичний сенс, оскільки дає можливість адекватно оцінювати навчальні результати і вчасно коригувати помилки і прогалини в знаннях учня.

Підсумковий контроль.

Проводиться в кінці вивчення всіх тем або їх частин (у відповідності до календарно-тематичного планування). Його завдання – визначити досягнутий рівень підготовки учня. Оцінювання результатів навчальної діяльності може здійснюватись у синхронному або асинхронному режимі. Синхронний режим дозволяє забезпечити більш об'єктивне оцінювання, проте вимагає відповідного технічного забезпечення у вчителя та всіх учнів. 8 Залишається ризик технічних збоїв під час виконання окремими учнями завдання, тому слід застосовувати індивідуальний підхід та передбачити можливість повторного виконання тесту (контрольної, самостійної роботи тощо).

У синхронному режимі учні можуть:

- виконувати тести на платформах Google Classroom, Naurok, Moodle, Padlet тощо за вибором учителя та з урахуванням можливостей учня;
- виконувати письмові роботи, у тому числі диктанти, із використанням відеоінструментів Skype, Zoom тощо;

- брати участь в усних формах контролю (усний переказ, читання напам'ять вірша та прозових текстів, презентація та захист проєктів тощо) із використанням відеоінструментів Skype, Zoom індивідуально або в групах;

- виконувати інші завдання, які пропонує вчитель. Асинхронний режим є більш гнучким у застосуванні, оскільки учні можуть виконувати завдання у зручний час, проте менш об'єктивним.

Для зменшення ризиків необ'єктивного оцінювання рекомендовано налаштувати опцію проходження тесту один раз, встановити термін для здачі тесту (контрольної, практичної або самостійної роботи тощо), повідомляти результати (у разі неавтоматизованої перевірки робіт) індивідуально після здачі робіт всіма учнями. За необхідності учитель може провести додаткове усне опитування учнів за допомогою одного із засобів телефонного або відеозв'язку.

В асинхронному режимі учні можуть:

- виконувати завдання на одній з платформ (Google Classroom, Naurok, Moodle та ін. за вибором вчителя);

- виконувати письмові роботи у текстових редакторах (Word та ін.) або у зошитах та надсилати вчителю файли з виконаними завданнями електронною поштою, в один із месенджерів (Viber, WhatsApp, Facebook тощо) або іншими засобами поштового зв'язку (за відсутністю технічних засобів навчання або доступу до мережі Інтернет);

- писати диктанти з використанням аудіо або відеозаписів, створених та надісланих учителем;

- знімати на відео або записувати аудіо усних відповідей та надсилати файли вчителю засобами електронного зв'язку;

- виконувати інші завдання, запропоновані учителем. Рекомендовано надавати перевагу асинхронному режиму.

Результати оцінювання навчальних досягнень рекомендовано повідомляти учням у такі способи: фіксувати надсилати в індивідуальному порядку шляхом використання одного із засобів зв'язку (дистанційної платформи, електронної пошти, смс-повідомлення, повідомлення в одному з месенджерів, повідомлення по телефону тощо).

Семестрове оцінювання.

Підсумкова оцінка за семестр виставляється з урахуванням результатів тематичного оцінювання, оцінювання різних видів мовленнєвої діяльності (якщо вони передбачені і не враховані до тематичного оцінювання), отриманих учнями під час дистанційного навчання та до його початку.

Річне оцінювання виставляється з урахуванням результатів оцінювання за перший та другий семестри навчального року.

7. Опис «моделі» випускника школи

Одне із завдань освітньої програми школи - підготувати ерудованого, інтелектуально розвиненого, конкурентоспроможного випускника школи, готового до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадської активності, свідомого громадянина та патріота своєї країни.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати лише знання. Ще важливо навчити користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними

орієнтирами учня, формують його життєві компетентності, потрібні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці.

Кожна дитина – неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями. Місія нашої школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками шляхом розвитку компетентностей.

Компетентність – динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Ключові компетентності – ті, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя. Компетентний - означає знаючий, обізнаний у певній галузі.

Компетенція - коло питань, у яких особа має знання, досвід.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово;
- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- виявляти ініціативу;
- творити;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями;
- застосовувати емоційний інтелект;
- здатність співпрацювати в команді.

Випускник школи – це передусім людина творча, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації.

Випускник початкових класів повинен мати: впевненість в собі, відчуття повноцінності, старанність, працелюбність, самостійність, дисциплінованість, мотивація досягнення успіху, повинен уміти слухати і чути, критично мислити і мати почуття самоконтролю. Опанувати навички навчальної діяльності, прості навички самоконтролю навчальних дій, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя;

Випускник середніх класів має: володіти певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів, засвоїти загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; опанувати систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); оволодіти основами комп'ютерної грамотності; знати свої громадянські права і вміти їх реалізувати; оцінювати свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримуватися правил культури поведінки і спілкування; вести здоровий спосіб життя; бути готовим до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник старших класів повинен: засвоїти на рівні вимог державних освітніх стандартів загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; засвоїти зміст вибраного профілю навчання на рівні, що забезпечуватиме вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання; опанувати одну-дві іноземні мови на рівні поглибленого вивчення або базовому рівні; опанувати основи комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування); оволодіти культурою інтелектуальної діяльності; знати і поважати культуру України та інших народів; поважати свою й чужу гідність; поважати права, свободи інших людей; дотримуватися правил культури поведінки і спілкування; поважати свою працю та працю інших людей; мати почуття соціальної відповідальності; вести здоровий спосіб життя; володіти способами отримання інформації; прагнути духовного і соціального добробуту.

8. Інформація про заклад.

Середня загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 48 (далі – школа, заклад, ЗО) - це комунальний заклад з українською мовою навчання, розміщений у пристосованій триповерховій будівлі. Проектна потужність складає – 800 учнівських місць. Має три рівні освіти: початкова освіта; базова середня та профільна середня освіта. Станом на 05 вересня 2022 року у школі навчалось 839 учнів у 29 класах, із них: 5 інклюзивних, у яких навчалось 5-о дітей з особливими освітніми потребами (далі - ООП); 1 учнів навчались за індивідуальною формою здобуття освіти та 13 здобувало освіту за сімейною (домашньою) формою навчання. Упродовж останнього десятиліття у школі присутня стабільна позитивна динаміка зміни кількості учнів та мережі класів.

Формування контингенту здобувачів освіти здійснювалося у відповідності до нормативно - правової бази та території обслуговування. У ЗО зарахування дітей з особливими потребами до інклюзивного класу здійснюється на підставі доданого до заяви про зарахування висновку про комплексну (чи повторну) психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини. У ЗО наповнюваність більшості класів відповідає нормам. У класах з інклюзивним навчанням кількість учнів з особливими освітніми потребами становить - одна особа.

Освітній процес в навчальному закладі забезпечувало 69 працівників. З них: четверо вчителів - вихователі ГПД, два практичних психолога, троє - сумісників, по одному - соціальний педагог, бібліотекар, керівник гуртка. Серед них: із педагогічним званням «учитель-методист» - 3, «старший учитель» - 16, присвоєно кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» - 30, «спеціаліст першої категорії» - 12, «спеціаліст другої категорії» - 11, «спеціаліст» - 16 та один учитель нагороджений нагрудним знаком «Відмінник освіти України».

Загальна площа всіх приміщень школи становить 4122 квадратних метрів. Обладнано 40 класних кімнат, їх площа становить 1070 квадратних метрів: 3 кабінети математики, 1 кабінет фізики, 1 кабінет хімії, 1 кабінети біології, 1 кабінет географії, 4 кабінети української мови та літератури, 4 кабінети іноземної

мови, 13 кабінетів початкової школи, майстерні для трудового навчання у дівчат та хлопців.

Також для потреб наймолодших школярів виділені окремі кабінети для занять з інформатики та фізичної культури. Для організації якісного освітнього процесу навчальні кабінети початкової школи обладнані ноутбуками, засобами візуалізації (телевізорами та проекторами), мультибордом. Для корекційних та розвивальних занять з дітьми з ООП наявна «сенсорна» кімната, укомплектована відповідними матеріалами та тренажерами.

Тип закладу: середня загальноосвітня школа .

Повна назва: Середня загальноосвітня школа I-III ступенів № 48 міста Львова.

Кількість класів: усього – 30 класів, з них, 13 класів початкової школи.

Кількість учнів (на початок 2023-2024 н.р.): 832 учнів, з них, 372 учнів початкової школи.

Мова навчання: українська, 5-денний режим роботи.

Розклад дзвінків початкової та старшої школи:

Тривалість уроку для 1-го класу - 35 хв., для 2-4 класів - 40 хв. Тривалість уроку для 5-11-го класів - 45 хв.

№ уроку	Початкова школа	Основна та старша школа
1 урок	8:30-9:10	8:30-9:15
2 урок	9:25-10:05	9:25-10:10
3 урок	10:20-11:00	10:20-11:05
4 урок	11:20-12:00	11:20-12:05
5 урок	12:15-12:55	12:15-13:00
6 урок	13:10-13:50	13:10-13:55
7 урок		14:00-14:45
8 урок		14:50- 15:30

Структура 2023-2024 навчального року

Навчальні заняття організуються за семестровою системою:

I семестр - 01.09.23-22.12.23 (16 робочих тижнів, 76 робочих днів)

II семестр – 10.01.24-07.06.24 (20 робочих тижнів, 99 робочих днів)

Упродовж навчального року для учнів планується проведення канікул. Їх загальна тривалість протягом навчального року становить не менше 30 календарних днів.

Канікули впродовж навчального року:

- осінні - з 23.10.23 по 27.10.23
- зимові - з 25.12.23 по 09.01.24
- весняні - з 25.03.24 по 29.03.24
- великодні – з 01.05.24 по 06.05.24

Закінчується 2023-2024 навчальний рік проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової школи.

ПРИМІТКА*

	Дистанційна форма навчання для учнів 3 класів
	Дистанційна форма навчання для учнів 4 класів
	Вихідні чи святкові дні, канікули

ВЕРЕСЕНЬ							ЖОВТЕНЬ							ЛИСТОПАД						
пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
				1	2	3							1			1	2	3	4	5
4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12
11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19
18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26
25	26	27	28	29	30		23	24	25	26	27	28	29	27	28	29	30			
							30	31												

ГРУДЕНЬ						
пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ПРИМІТКА*

	Дистанційна форма навчання для учнів 5 і 7-их класів
	Дистанційна форма навчання для учнів 6 і 8-их класів
	Дистанційна форма навчання для учнів 9 і 10-их класів
	Вихідні чи святкові дні, канікули

ВЕРЕСЕНЬ							ЖОВТЕНЬ							ЛИСТОПАД						
пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
				1	2	3							1			1	2	3	4	5
4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12
11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19
18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26
25	26	27	28	29	30		23	24	25	26	27	28	29	27	28	29	30			
							30	31												

ГРУДЕНЬ						
пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ПРИМІТКА*

	Дистанційна форма навчання для учнів 11-А класу
	Дистанційна форма навчання для учнів 11-Б класу
	Вихідні чи святкові дні, канікули

ВЕРЕСЕНЬ							ЖОВТЕНЬ							ЛИСТОПАД						
пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
				1	2	3							1			1	2	3	4	5
4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12
11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19
18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26
25	26	27	28	29	30		23	24	25	26	27	28	29	27	28	29	30			
							30	31												

ГРУДЕНЬ						
пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ПРИМІТКА*

- 1, 2 класи завжди вчаться очно.

Головними завданнями закладу освіти є:

- сприяння в реалізації державної політики у галузі освіти з урахуванням особливостей соціально-культурного середовища м. Львова;
- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виконання Державного стандарту початкової освіти;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціальних навичок, розвиток творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учасників освітнього процесу, його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;
- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- формування в учасників освітнього процесу свідомого й відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, навичок безпечної поведінки;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

Заклад освіти у своїй діяльності керується Конституцією та законами

України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, ухвалами міської ради, рішеннями виконавчого комітету, розпорядженнями, наказами Управління освіти та відділу освіти, іншими нормативно-правовими актами та Статутом.

I. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 48 міста Львова для здобуття початкової освіти на 2023-2024 навчальний рік

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ У ЗАКЛАДІ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Місцевий орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування закріплюють за школою відповідну територію обслуговування і до початку навчального року беруть на облік учнів, які мають її відвідувати.

Зарахування учнів до закладу освіти здійснюється на основі чинних нормативно-правових актів.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБГРУНТУВАННЯ

Навчальний план на 2023-2024 навчальний рік складено відповідно до вимог Закону України «Про освіту»; Постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами).

Навчальний план на 2023-2024 н. р. для першого та другого класів розроблено на основі Типової освітньої програми для початкової школи з навчанням українською мовою під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженої

наказом МОН України від 08.10.2019 р. № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти» та Освітньої програми початкової освіти за системою розвивального навчання ДРiМ I циклу (1-2 класи), розробленою відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти України зі змінами згідно постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 р. № 688, листа ДСЯО № 01/01-23/1043 від 11.09.2020 р., листа МОН від 25.05.2018р. №1/9-344 на основі психолого-педагогічної теорії розвивального навчання та експериментально-генетичного методу, розроблених Д.Б.Ельконіним, В.В.Давидовим, В.В.Репкіним, С.Д.Максименком з участю О.К.Дусавицького, Ю.М.Швалба та інших українських учених.

Навчальний план 1-2-их класів школи охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової (української мови у класах з розвивальною формою навчання) та упровадження курсу за вибором («Християнська етика») у решти класів.

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної частин робочого навчального плану. З метою забезпечення виконання Державного стандарту освіти передбачено викладання предметів інваріантної складової, що визначені Типовими навчальними планами для кожного класу, в повному обсязі.

При розподілі годин варіативної складової робочого навчального плану враховано, що гранично допустиме навантаження вираховується на одного учня, а уроки фізичної культури не враховуються при визначенні цього показника.

Навчальний план на 2023-2024 н. р. для третього та четвертого класів розроблено на основі Типової освітньої програми для початкової школи з навчанням українською мовою під керівництвом Р.Б.Шияна, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 р. № 1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти» та Освітньої програми початкової освіти за системою розвивального навчання ДРiМ II циклу (3-4 класи), розробленою відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти України зі змінами згідно постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 р. № 688, листа ДСЯО № 01/01-23/1043 від 11.09.2020 р., листа МОН від 25.05.2018р. №1/9-344.

Навчальний план 3-4-их класів школи охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено вивчення курсу «Логіка, який у подальшому отримання продовження до 7-го класу. Також слід зазначити, що у всіх класах початкової школи викладаються окремі предмети: музичне та образотворче мистецтво.

У 1-2-их класах розвивального навчання з варіативної складової виділяється одна додаткова година української мови.

Навчальний план

загальноосвітнього закладу середньої освіти І-ІІІ ступенів № 48 м. Львова з українською мовою навчання на 2023-2024 н. р.

1.1. Початкова школа (традиційна форма навчання)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
	1а,в класи	2а,в класи	3а,в класи	4а,в,г класи
Українська мова	5	5	5	5
Іноземна мова	2	3	3	3
Математика	3	3	4	4
Інтегрований курс «Я досліджую світ» (галузі: (для 1/2/3/4 класів) мовно-літературна (2/2/2/2); математична (1/1/1/1); природнича (2/2/2/2); технологічна (1/2/1/1); соціальна і здоров'язбер. (0,5/0,5/0,5/0,5); громадянська та історична (0,5/0,5/0,5/0,5)	7	8	7	7
Інформатика	0	0	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Фізична культура	3	3	3	3
Усього	19+3	21+3	22+3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1	1
Курси за вибором	1	1	1	1
Логіка	-	1	1	1
Християнська етика	1	-	-	-
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26

Навчальний план

загальноосвітнього закладу середньої освіти І-ІІІ ступенів № 48 м. Львова з українською мовою навчання

на 2023-2024 н. р.

1.2. Початкова школа (розвивальна форма навчання)

Навчальні предмети (освітні галузі)	Кількість годин на тиждень у класах			
	1б клас	2б клас	3б клас	4б клас
Українська мова	7+1	7+1	7	7
Іноземна мова	2	3	3	3
Математика	4	4	5	5
Інтегрований курс «Я досліджую світ» (галузі: для 1- 4 класів): природнича (2); соціальна і здоров'язбережна (0,5); громадянська та історична (0,5)	3	3	3	3
Технологічна та інформатична галузі	1	2	2	2
Музичне мистецтво	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Фізична культура	3	3	3	3
Усього	19+3	21+3	22+3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	0+1	0+1	1	1
Курси за вибором	0	0	1	1
Логіка	-	-	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4 класів закладу загальної середньої освіти складає 3500 годин/навчальний рік: 1 клас - 23 год/тижд.- 805 год./рік; 2 клас - 25 год/тижд. - 875 год./рік; 3 клас - 26 год/тижд. - 910 год./рік; 4 клас - 26 год/тижд. - 910 год./рік. Детальний розподіл навчального навантаження за класами та на тиждень окреслено у навчальному плані закладу освіти для I ступеня.

Навчальний план встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі

взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін визначено у типовому навчальному плані і не перевищує граничнодопустимі норми.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мовно-літературна, у тому числі: рідномовна освіта - українська мова та література (МОВ) та іншомовна освіта - англійська мова (ІНО);
- Математична (МАО);
- Природнича (ПРО);
- Технологічна (ТЕО);
- Інформатична (ІФО);
- Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО);
- Громадянська та історична (ГІО);
- Мистецька (МІО);
- Фізкультурна (ФІО)

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Вони наведені в типових освітніх програмах:

[Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи](#)

[Літературне читання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класи](#)

[Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи](#)

[Інформатика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класів](#)

[Природознавство. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи](#)

[Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3–4 класи](#)

[Основи здоров'я. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи](#)

[Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи](#)

[Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи](#)

[Образотворче мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи](#)

Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи

Іноземні мови. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл

Трудове навчання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи

Освітню програму для початкової освіти, які працюють за системою розвивального навчання Д.Б. Ельконіна – В.В. Давидова, укладено за мовно-літературною (рідномовна освіта - українська мова та література) (МОВ) та математичною (МАО) освітніми галузями. Змістове наповнення освітніх галузей викладено у відповідних розділах програми.

Реалізація освітньої програми у цих галузях здійснюється через навчальні програми з української мови та математики за системою розвивального навчання Д.Б.Ельконіна – В.В.Давидова, що отримали позитивну оцінку з висновком «Схвалено для використання в закладах загальної середньої освіти» (Лист ІМЗО від 03.07.2020 № 22.1/12-Г-485). Відповідно до концепції Д.Б.Ельконіна, В.В.Давидова, В.В.Рєпкіна, О.К.Дусавицького у системі РН формування в учнів повноцінної навчальної діяльності здійснюється через цілеспрямоване формування навчальних дій цілепокладання, аналізу, планування, моделювання, контролю й оцінювання.

Досягнення такого результату передбачає наявність особливим чином організованого змісту навчання. В основу такого змісту покладені наукові поняття, що у межах інтегрованого курсу «Навчання грамоти» та навчальних предметів «Українська мова», «Читання», «Математика» подані через систему навчальних задач лінгвістичного та математичного змісту. Навчальна задача є центральним поняттям в РН і розуміється:

1) як «клітинка» навчальної діяльності, задача на відкриття загального способу дії (В.В. Давидов, В.В.Рєпкін),

2) як задача на самозмінування самого суб'єкта навчальної діяльності (О.К.Дусавицький, С.Д.Максименко, Д.Б.Ельконін).

Пошук принципу розв'язування навчальної задачі (загального способу дії) вимагає дослідницької діяльності. Враховуючи вікові можливості і потреби учнів, навчальна діяльність розгортається як колективно розподілена. Молодші школярі опановують новий навчальний зміст разом зі способом його опанування та формами співпраці з дорослим і однокласниками (фронтальною, груповою та парною).

У 1-ому класі фронтальний діалог є моделлю проведення колективного дослідження з метою відкриття нового способу дії, яке згодом учні здійснюють в груповій роботі. Робота в малих групах надає учням досвід розв'язання навчальної задачі, досвід дослідження у співпраці. Під час роботи в парах через

розподіл ролей «контролер» і «виконавець» учні допомагають один одному у використанні нового способу дії. Такий підхід - формування навчальної діяльності в процесі колективної дослідницької роботи з навчальним змістом, поданим через систему навчальних задач - зумовлює наступні дві позиції. По-перше, викликає потребу у специфічній організації двох перших тижнів навчання в межах курсу «Навчання грамоти» і навчального предмета «Математика».

Центральною метою упродовж цього часу є оптимізація перехідного періоду від дошкільного дитинства до навчання у початковій школі через створення ігрових ситуацій, у яких виникає потреба у взаємодії з учителем та однокласниками, через формування уявлень про способи такої взаємодії та ознайомлення зі знаками, що її 47 регулюють, створення правил спільної роботи в парі, групі, усім класом; а також через вироблення критеріїв та ознайомлення зі способами самооцінювання виконаної роботи («чарівні лінієчки»). По-друге, дає можливість опанувати зміст інших освітніх галузей використовуючи набуті способи дій і форми співпраці.

Формування наскрізних умінь у пропонованій освітній програмі забезпечується способом навчання, що є загальним як для математичної та мовно літературної освітньої галузі, так і для інших освітніх галузей (інтеграція на ціннісно-смысловому рівні та на рівні формування загальних способів дій). У освітній програмі представлено освітні галузі: громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича, технологічна, інформатична, мистецька і фізкультурна, що відповідають Типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом О.Я. Савченко. Організація навчання в межах цих освітніх галузей передбачає використання методів, прийомів і форм розвивального навчання із врахуванням особливостей кожної з освітніх галузей.

Означені позиції забезпечують формування в учнів наскрізних умінь, визначених у новому Державному стандарті початкової освіти. Зокрема це читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими особами.

Зміст освітніх галузей програми створює умови для формування у молодших школярів вміння вчитися, розгортання їхньої суб'єктності у навчанні, формування ключової компетентності навчання протягом життя та забезпечує формування в учнів таких ключових компетентностей, як: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична, компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; екологічна та інформаційно-комунікаційна компетентності;

громадянські та соціальні компетентності; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність; інноваційність.

Щодо кожної з освітніх галузей визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; вказано зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Вимоги до здобувачів освіти, які розпочинають навчання у початковій школі, окреслені в типових освітніх програмах Нової української школи, – це досягнення певного віку і певного рівня фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої готовності до систематичного навчання.

Початкова освіта за системою розвивального навчання здобувається, як правило, з шести років. Учні з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за системою розвивального навчання з іншого віку.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Для організації ефективного освітнього процесу необхідно створити безпечне освітнє середовище та врахувати вікові особливості, фізичний, психічний та інтелектуальний розвиток дітей, їх особливі освітні потреби. Вибір форм організації залежить від наявних ресурсів для забезпечення освітньої діяльності:

- матеріально-технічних;
- кадрових;
- навчально-методичних;
- інформаційних.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок; використання технологій дистанційного навчання.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, відео-уроки, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Серед засобів, що можуть використовуватися, мультимедійні презентації, проекти, онлайн тести, програмні засоби навчання та інше. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності,

критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Заклад освіти може створювати у своєму складі інклюзивні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами. Освітня програма передбачає освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти; має корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Індивідуальне навчання та навчання екстерном у ЗО організовується відповідно до Положення про індивідуальне навчання, затвердженого наказом МОН України 12.01.2016 № 8.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формульованого характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1-4 класах підлягають вербальному, формульованому оцінюванню.

Формульоване оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними типовою освітньою програмою.

Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класах підлягають формульованому та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню.

Формульоване оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати

досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. Державна підсумкова атестація учнів 4-х класів проводиться відповідно до Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 № 1369, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 02.01.2019 № 8/32979.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації мети і завдань початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення

ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Для виконання освітньої програми закладу на 2022/2023 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріатної частини; факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх програм, у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти. (Додаток 1)

Перелік навчальних програм для 1-4-х класів (НУШ):

№	Назва програми
1.	Типова освітня програма для 1-2 класів (автор Шиян Р.Б.), (затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272)
2.	Типова освітня програма для 3-4 класів (автор Шиян Р.Б.), (затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 № 1273)
3.	Освітня програма початкової освіти за системою розвивального навчання ДРiМ I циклу (1-2 класи) та (3-4 класи) розробленою відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти

	України зі змінами згідно постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 р. № 688, листа ДСЯО № 01/01-23/1043 від 11.09.2020 р., листа МОН від 25.05.2018р. №1/9-344 на основі психолого-педагогічної теорії розвивального навчання та експериментально-генетичного методу, розроблених Д.Б.Ельконіним, В.В.Давидовим, В.В.Рєпкіним, С.Д.Максименком з участю О.К.Дусавицького, Ю.М.Швалба та інших українських учених.
4.	Логіка
5.	Християнська етика

Примітка: Освітня програма початкової освіти за системою розвивального навчання ДРiМ I циклу (1-2 класи) та II циклу (3-4 класи) відповідає вимогам Державного стандарту початкової освіти України зі змінами згідно постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 р.№ 688 , лист ДСЯО № 01/01-23/1043 від 11.09.2020.

1. Українська мова 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019, Лист ІМЗО від 03.07.2020 № 22.1/12-Г-485
2. Іноземна мова 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
3. Математика 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019, Лист ІМЗО від 03.07.2020 № 22.1/12-Г-485
4. Я досліджую світ 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
5. Інформатика 2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
6. Музичне мистецтво 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
7. Образотворче мистецтво 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
8. Фізична культура 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
9. Українська мова 3-4 класи МОН України, наказ № 1273 від 08.10.2019 Лист ІМЗО від 03.07.2020 № 22.1/12-Г-485
10. Іноземна мова 3-4 класи МОН України, наказ № 1273 від 08.10.2019
11. Математика 3-4 класи МОН України, наказ № 1273 від 08.10.2019, Лист ІМЗО від 03.07.2020 № 22.1/12-Г-485
12. Я досліджую світ 3-4 класи МОН України, наказ № 1273 від 08.10.2019
13. Інформатика 3-4 класи МОН України, наказ № 1273 від 08.10.2019
14. Музичне мистецтво 3-4 класи МОН України, наказ № 1273 від 08.10.2019
15. Образотворче мистецтво 3-4 класи МОН України, наказ № 1273 від 08.10.2019
16. Фізична культура 3-4 класи МОН України, наказ № 1273 від 08.10.2019
17. Хореографія МОН України, лист № 1/11-787 від 08.03.2008

II. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 48 міста Львова для учнів 5-6-их класів НУШ на 2023-2024 навчальний рік

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Ідея компетентнісного підходу до сучасної освіти є наскрізною і визначальною на сьогоднішній день. Надання пріоритетів формуванню у дітей готовності здобувати знання самостійно протягом усього життя поставило нагальну потребу у виробленні власної концепції розвитку школи, яка прокладає стратегічний напрям у роботі колективу закладу, допомагає поєднати цілі та очікуваний результат, усвідомити їх усім учасникам навчально-виховного процесу.

Серед сучасних моделей освіти виділяють модель 4К, що включає чотири ключові компетентності, що починаються з букви «К»: креативність, комунікація, кооперація (співпраця), критичне мислення. Важливим показником життєвої компетентності школяра, його життєздатності, спроможності правильно орієнтуватися у життєвих реаліях та допомагати розв'язувати проблеми є цілісне світобачення. Тому освітня діяльність у 5 класі має спрямовуватись на сформованість базових особистісних якостей дитини, таких як: міжособистісна злагода, міжособистісне партнерство, самостійність, чуйність, шанобливість, допитливість, спостережливість, креативність, розсудливість.

Організація освітньої діяльності в 5-6-х класах, в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» у 2023-2024 навчальному році здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020р. № 898.

Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів є освітня програма закладу загальної середньої освіти, який здійснює свою діяльність.

Реалізація призначення закладу здійснюється через забезпечення в освітній діяльності таких принципів:

- гуманізм як норма поваги до особистості та основа побудови партнерського спілкування з дитиною;
- інтеграційні засади побудови та організації освітнього процесу;
- визнання самоцінності кожного вікового періоду та орієнтація на вікові особливості;
- створення сприятливих умов для формування і розвитку у дитини пізнавальних, психічних процесів, належної спрямованості на активність у соціумі, конструктивних мотивів поведінки, самосвідомості, позитивної самооцінки, самоповаги та шанобливого ставлення до тих, хто її оточує;

- урахування індивідуальних інтересів, здібностей, темпу розвитку дитини.

Завдання освітніх ліній у 5 класі реалізуються на основі тематичного планування за принципом методичного конструктора та інтегрованого підходу до змісту та організації освітньої діяльності. Побудова освітнього процесу на засадах інтегрованого підходу забезпечує єдність та взаємопов'язаність усіх освітніх ліній у кожній темі, що реалізується як цілісна змістова та діяльнісна одиниця освітнього процесу.

Основними формами організованої освітньої діяльності учнів 5-х класів є щоденні інтегровані заняття, підгрупові предметні заняття, індивідуально-групові заняття різної пізнавальної та продуктивної спрямованості.

Цілісне бачення та структура тематичних циклів, за якими будується освітній процес, відображаються у плануванні за принципом методичного конструктора. Зберігаючи наступність із початковою школою забезпечуємо подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формуємо здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховуємо ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Зміст програми дає можливість формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися українською та англійською мовами, що передбачає активне використання української мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної

поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання упродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Мета діяльності закладу: забезпечення єдиної лінії розвитку особистості школяра; формування духовної культури та цілісних світоглядних уявлень у дитини.

Пріоритетні завдання діяльності педагогічного колективу школи:

- створення умов для здобуття якісної освіти в умовах навчально-виховного процесу;
- формування у дітей основ культури споживання та екологічної свідомості через впровадження ідей освіти для сталого розвитку;
- втілення інклюзивних цінностей через збагачення інклюзивними підходами освітньої практики;
- сприяння формуванню у школярів лідерських якостей особистості;
- формування світогляду школярів засобами художнього слова; • оптимізація взаємодії з батьками;

- модернізація матеріально-технічної бази та програмно-методичного забезпечення закладу.

Перехід із початкової школи до середньої є найбільш стресовим для школярів. Тому з метою врахування вікових та індивідуальних особливостей розвитку учнів, новим Держстандартом визначено **цикли здобуття базової середньої освіти:**

- адаптаційний цикл - 5-6 класи;
- цикл базового предметного навчання - 7-9 класи.

Адаптаційний період надає чудову можливість безболісно пристосуватися до нових умов навчання та знизити рівень стресу.

Навчання у 5 класі передбачає впровадження інноваційних підходів до структури та змісту навчання. Нормативними документами встановлено чіткі орієнтири, за якими учні розбудовують власні компетентності: здобувають знання, розвивають вміння та формують ставлення. До того ж типовий навчальний план стає варіативним – учителі самі обирають предмети та інтегровані курси з урахуванням побажань учнів. Самі ж педагоги отримують повну академічну свободу.

Метою нової школи є різнобічний розвиток особистості, яка прагне до самовдосконалення та навчання впродовж життя. Тож учні мають опанувати наступні наскрізні вміння та ключові компетентності:

- вільне володіння державною мовою;
- спілкування рідною (в разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентність в галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності;
- культурна компетентність;
- підприємливість і фінансова грамотність.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ У ЗАКЛАДІ

До навчання у базовій середній школі допускаються учні, які досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти. Це має бути підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

Якщо учень не має результатів річного оцінювання з будь-яких предметів, у цьому випадку він має пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру нового навчального року. Для цього в закладі освіти створюється комісія, затверджується її склад, графік проведення оцінювання та перелік завдань із навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень має складатися за формою згідно з Положенням про індивідуальну

форму здобуття загальної середньої освіти (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955).

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБГРУНТУВАННЯ

Загальний обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5-6-ті класи) згідно з типовим планом наведено в таблиці.

Навчальний план для 5-6-х класів складено за Типовою освітньою програмою на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженою наказом МОН України від 19.02.2021р. № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти» (додаток 3).

Навчальний план загальноосвітнього закладу середньої освіти I-III ступенів № 48 м. Львова з українською мовою навчання на 2023-2024 н. р.

2.1 Основна школа (5-6 класи, НУШ)

Освітні галузі	Навчальні предмети	К-сть год. на тиждень	
		5а,б,в класи	6а,б,в класи
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Англійська мова	3,5+0,5	3,5+0,5
	Польська мова	2	2
	Зарубіжна література	1,5-0,5	1,5-0,5
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу» / «Довкілля»	2-0,5	2-1
	Географія	-	2
Соціальна та здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-
	Історія України, Всесвітня історія	-	2
Інформатична	Інформатика	1,5-0,5	1,5-0,5
	Міжгалузевий інтегрований курс «Робототехніка»	+0,5	+0,5
Технологічна	Технології	2-1	2-1
Мистецька	Музичне мистецтво	1-0,5	1
	Образотворче мистецтво	1	1
	Міжгалузевий інтегрований курс «Драматургія і театр»	+0,5	+0,5
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Усього		26+3	29+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивід. заняття та консультації		2	2
Курси за вибором		1	1
Математика		-	1
Християнська етика		1	-

Індивідуальні заняття	1	1
Індивідуальне заняття з математики	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження	28	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)	28+3	31+3

ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Перелік модельних навчальних програм для 5 класу у 2023-2024 навчальному році (Освітні галузі, програми та їх автори):

Мовно-літературна освітня галузь:

Українська мова [Українська мова 5-6 кл. Заболотний та ін.](#)

Українська література [Українська література 5-6 кл. Яценко та ін.](#)

Зарубіжна література [Зарубіжна література 5-6 кл. Ніколенко та ін.](#)

Математична освітня галузь:

[Математика 5-6 кл. Мерзляк та ін.](#)

Природнича освітня галузь:

[Пізнаємо природу 5-6 кл. Біда та ін.](#)

Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь:

[Здоров'я, безпека та добробут 5-6 кл. Шиян та ін.](#)

Етично-морального спрямування:

[Етика 5-6 кл. Ашортія та ін.](#)

Іноземні мови:

[Іноземна мова 5-9 кл. Зимомря та ін.](#)

Міжгалузеві інтегровані курси:

[Робототехніка. 5-6 кл. Сокол, Ченцов.](#)

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес організовується у СЗШ № 48 у безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. Освітня програма школи передбачає досягнення здобувачів освіти сукупності компетентностей, що є базою для подальшого особистісного розвитку в умовах шкільного навчання.

Особливий акцент здійснюється на здатність дітей встановлювати асоціативні зв'язки, взаємозв'язки між об'єктами і явищами навколишнього світу, робити умовисновки та висловлювати судження. Ці характеристики засвідчують сформованість цілісних світоглядних уявлень і є результатом упровадження засад інтеграції в освітньому процесі.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; – корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму.

Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання. Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань). Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні

умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальні досягнення здобувачів у 5-6 класах здійснюються у бальному оцінюванні, яке передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Оцінювання є зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів педагогі керуються такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховуються дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти: Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо).

Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання. Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року.

Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності. Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей.

Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання. Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Підсумкове оцінювання.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня/учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд закладу освіти.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення. Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання.

Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову.

У разі, якщо учневі/учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ. Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної

середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам). Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання.

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв: розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом; комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій); планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією; рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності.

У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання у закладі освіти можна застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти або на її основі розробити власні критерії та шкалу оцінювання. У пропонованій Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий. Заклад загальної середньої освіти може здійснювати підсумкове та, у разі застосування, проміжне, оцінювання результатів навчання за рівневою, 12-бальною або за власною шкалою оцінювання, затвердженою рішенням педагогічної ради, – за умови затвердження правил переведення до системи (шкали) оцінювання, визначеної законодавством.

Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, рекомендуємо у першому семестрі 5-го класу підсумкове та, у разі застосування, проміжне оцінювання результатів навчання учнів здійснювати за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», та супроводжувати вербальною

характеристикою з орієнтацією на досягнення учня/учениці (а не на помилки або невдачі).

При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі рекомендуємо при виставленні річної оцінки орієнтуватись на оцінку за II семестр, а можливу різницю між рівнями результатів навчання у I та II семестрах враховувати шляхом виставлення річної оцінки, що відповідає вищому показнику. Якщо рівень результатів навчання учня/учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня/учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Для розроблення та/або оцінки вже розроблених власних критеріїв і шкали оцінювання заклад освіти може використати Орієнтовні вимоги до критеріїв та шкал оцінювання. Ці орієнтовні вимоги мають допоміжний характер і не є обов'язковими до використання.

III. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 48 міста Львова для здобуття освіти учнями 7-9-х класів на 2023-2024 навчальний рік

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

В освітній програмі школи окреслено рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- Загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення.

- Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

- Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за Освітньою програмою школи.

- Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 6-9-х класів закладів загальної середньої освіти відповідає навчальним панам.

Навчальні екскурсії та навчальна практика проводяться згідно додатку до листа МОН України від 06.02.2008 №1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів проводиться відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, у закладах загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей .

№ з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту</p>
---	-------------------------------	---

		<p>наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p>

		Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького</p>

		змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору</p>

		здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	--

Виокремлюються в навчальних програмах такі наскрізні лінії ключових компетентностей:

- «Екологічна безпека й сталий розвиток»,
- «Громадянська відповідальність»,
- «Здоров'я і безпека»,
- «Підприємливість і фінансова грамотність».

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласні та загальношкільні проєкти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Організація освітнього процесу відбувається з урахуванням інтересів та здібностей учнів, відповідно до освітніх запитів соціуму.

Вчителями усіх рівнів упроваджуватимуться педагогічні технології:

- загальношкільні - технологія особистісно зорієнтованого навчання, проектна технологія, здоров'язбережувальні технології, екологічного навчання;

- групові - технологія інтерактивного навчання, технологія розвитку критичного мислення, технологія проблемного навчання, технологія самовдосконалення особистості;

- індивідуальні: технологія розвивального навчання ігрові технології навчання, що забезпечують навчальну діяльність в умовах ситуацій, спрямованих на відтворення та засвоєння суспільного досвіду, в якому складається та вдосконалюється самоуправління поведінкою; тренінгові технології.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, обрані вчителями відповідно до завдань та цілей уроку, особливостей класу та враховуючі інтереси учня.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБГРУНТУВАННЯ

Навчальні плани II ступеня передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову, що є шкільним компонентом і задовольняє освітні потреби учнів та їх батьків.

Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану визначена з урахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів та використовується на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють світоглядне спрямування.

Освітня програма базової середньої освіти окреслює організацію єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до листа МОН України від 20.04.2018 № 1/9-254 «Щодо типових освітніх програм для 2-11 класів»:

- для 7-9-х класів - за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України від

20.04.2018р. № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (таблиця 10);

Варіативна складова робочих навчальних планів забезпечує:

- 1) упровадження курсів за вибором (для прикладу, курс «Логіка» учні початкової і середньої школи вивчають упродовж 7-ми років; вивчення польської мови практикується уже впродовж 8-ми років з 5-го по 9-ий класи, спецкурс «Львовознавство» для 7-8 класів);
- 2) збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової;
- 3) факультативне вивчення окремих навчальних дисциплін, які не входять у інваріантну складову навчального плану (наприклад, у школі впродовж багатьох років факультативно вивчається курс «Християнська етика» у 3-9-их класах, соціальне підприємництво тощо).

До особливостей організації навчального процесу можна віднести:

- у новому навчальному році планується продовжити вивчення другої іноземної мови, а саме, польської, у 7-9 класах. Вибір мови обумовлений певними навиками та знаннями, які учні отримали впродовж 5-го класу, вивчаючи мову факультативно, та за побажанням батьків.

Навчальний план
загальноосвітнього закладу середньої освіти
I-III ступенів № 48 м. Львова
з українською мовою навчання на 2023-2024 н. р.
2.2 Основна школа (7-9 класи)

Освітні галузі	Навчальні предмети	К-сть год. на тиждень		
		7а,б класи	8а,б класи	9а,б,в класи
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2
	Англійська мова	2+1	2+1	2+1
	Польська мова	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-
	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3

Усього	29+3	29,5+3	31+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивід. заняття та консультації	2+1	2,5+1	1+1
Курси за вибором	1	1	1
математика	1	1	1
Індивідуальні заняття	1	1,5	0
з історії	-	0,5	-
з математики	1	1	-
Гранично допустиме навчальне навантаження	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	32+3	33+3	33+3

IV. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 48 міста Львова для здобуття профільної освіти учнями 10-11-х класів на 2023-2024 навчальний рік

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018р. № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (зі змінами) (таблиця 1).

Одним з сучасних викликів цієї Освітньої програми є впровадження нових навчальних програм для 10-11 класів, які почали діяти у 2018-2019 навчальному році, та використання досвіду закладу із впровадження мультипрофільного навчання. Ці документи мають новий зміст, спрямований на формування компетентностей в учнів, дотриманням діяльнісного та компетентнісного підходів, реалізацією інтегрованого навчання.

Навчальний план для 10 та 11 класів містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття. Вивчаються базові предмети: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізична культура» і «Захист України». Передбачено вивчення окремих інтегрованих курсів:

- Історія: Україна і світ (*експериментальний інтегрований курс*)
- Природничі науки (*експериментальний інтегрований курс*)

Включені вибірково-обов'язкові предмети «Мистецтво» і «Технології», що вивчаються на рівні стандарту.

Зміст історичного та природничого профілів навчання реалізується системою окремих предметів. Кількість годин для вивчення профільних предметів збільшено за рахунок варіативної складової навчального плану з урахуванням

освітніх потреб учнів та з метою формування ключових компетентностей учнів засобами усіх предметів.

У навчальній програмі для 10 та 11 класів виокремлені наскрізні лінії «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», які інтегрують ключові і загально предметні компетентності і сприяють формуванню в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем (Додаток 1,2).

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів проводиться відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план для 10-11 класів містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети, що вивчаються на профільному рівні;
- індивідуальні заняття.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Ключові компетентності та компоненти

1. Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.

Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.

Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем

2. Спілкування іноземними мовами Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних

жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.

Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.

Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.

3. Математична компетентність Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.

Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.

Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.

4. Основні компетентності у природничих науках і технологіях Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.

Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях

Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу

5. Інформаційно-цифрова компетентність Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.

Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.

Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів

6. Уміння вчитися впродовж життя Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність;

моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.

Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії

7. Ініціативність і підприємливість Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.

Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)

8. Соціальна і громадянська компетентності Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.

Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.

Навчальні ресурси: завдання соціального змісту

9. Обізнаність і самовираження у сфері культури Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).

Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.

Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва

10. Екологічна грамотність і здорове життя Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів,

чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;

- роботу в проектах;

- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізнi лінія та коротка характеристика

Екологічна безпека й сталий розвиток Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська відповідальність Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування

суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Підприємливість і фінансова грамотність Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).

Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ У ЗАКЛАДІ

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мови і літератури ; суспільствознавство; мистецтво; математика; природознавство; технології; здоров'я і фізична культура. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 10-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Навчальний план
загальноосвітнього закладу середньої освіти
I-III ступенів № 48 м. Львова
з українською мовою навчання на 2023-2024 н. р.
3.1. Старша школа (10 класи)

	Кількість годин на тиждень у класах
--	--

Предмети	10а (проф.-історичн.)	10б (проф.-природн.)
Базові предмети	23	27,5
Українська мова	2 + 1	2 + 1
Українська література	2	2
Англійська мова	2 + 2	2 + 2
Зарубіжна література	1	1
Історія України	1,5 + 1,5	-
Всесвітня історія	1 + 1	-
Історія: Україна і світ (<i>експериментальний інтегрований курс</i>)	-	3
Громадянська освіта	2	2
Правознавство	+ 1	-
Математика (<i>алгебра і початки аналізу та геометрія</i>)	3 + 1	3 + 2
Природничі науки (<i>експериментальний інтегрований курс</i>)	4	-
Біологія і екологія	-	2
Географія	-	1,5
Фізика і астрономія	-	3
Хімія	-	1,5
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (<i>Технології, Мистецтво/Інформатика, Фінансова грамотність</i>)	3	3
Додатковий години на профільні, окремі базові предмети, спеціальні і факультативні курси та індивідуальні заняття	1 + 7,5 (3,5)	2,5 + 5
Спеціальний курс «Автосправа»	1	1
Спеціальний курс «Соціальне підприємництво»	1	1
Індивідуальне заняття з історії	0,5	0,5
Індивідуальне заняття з математики	2	-
Гранично допустиме навантаження на учня	33	33
Всього (без урахування поділу класу на групи)	38	38

**Навчальний план
загальноосвітнього закладу середньої освіти
I-III ступенів № 48 м. Львова
з українською мовою навчання на 2023-2024 н. р.**

3.2. Старша школа (11 класи)

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	11а (проф.-історичн.)	11б (проф.-природн.)
Базові предмети	21	26,5
Українська мова	2 + 1	2 + 1
Українська література	2	2
Англійська мова	2 + 2	2 + 2

Зарубіжна література	1	1
Історія: Україна і світ <i>(експериментальний інтегрований курс)</i>	-	3
Історія України	1,5 + 1,5	-
Всесвітня історія	1 + 1	-
Правознавство	+ 2	-
Математика <i>(алгебра і початки аналізу та геометрія)</i>	3 + 1	3 + 2
Природничі науки <i>(експериментальний інтегрований курс)</i>	4	-
Біологія і екологія	-	2
Географія	-	1
Фізика і астрономія	-	4
Хімія	-	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети <i>(Технології, Мистецтво / Інформатика, Технології)</i>	3	3
Додатковий години на профільні, окремі базові предмети, спеціальні і факультативні курси та індивідуальні заняття	2 + 8,5 (3,5)	3,5 + 5
Спеціальний курс «Розв'язування задач з параметрами»	1	1
Спеціальний курс «Автосправа»	1	1
Індивідуальне заняття з української мови	2	1
Індивідуальне заняття з математики	1,5	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня	33	33
Всього (без урахування поділу класу на групи)	38	38

ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Для виконання освітніх програм школи на 2022/2024 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріантної частини; курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм, у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти - "модель" випускника.

Додаток 1

Перелік навчальних програм для 1-4-х класів (НУШ):

- Типова освітня програма для 1-2 класів (автор Шиян Р.Б.), (затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272)
- Типова освітня програма для 3-4 класів (автор Шиян Р.Б.), (затверджена наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22)
- Освітня програма для I циклу початкової освіти (1-2 класи) у закладах середньої освіти, які працюють за системою розвивального навчання, лист Державної служби якості освіти №01/01-23/1283 від 28.08.2021 р. на основі психолого-педагогічної теорії розвивального навчання та експериментально-генетичного методу, розроблених Д.Б.Ельконіним, В.В.Давидовим, В.В.Рєпкіним, С.Д.Максименком з участю О.К.Дусавицького, Ю.М.Швалба та інших українських учених.
- Освітня програма для II циклу початкової освіти (3-4 класи) у закладах середньої освіти, які працюють за системою розвивального навчання, лист Державної служби якості освіти №01/01-23/1283 від 28.08.2021 р. на основі психолого-педагогічної теорії розвивального навчання та експериментально-генетичного методу, розроблених Д.Б.Ельконіним, В.В.Давидовим, В.В.Рєпкіним, С.Д.Максименком з участю О.К.Дусавицького, Ю.М.Швалба та інших українських учених.

1. Українська мова 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019, Лист ІМЗО від 03.07.2020 № 22.1/12-Г-485
2. Іноземна мова 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
3. Математика 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019, Лист ІМЗО від 03.07.2020 № 22.1/12-Г-485
4. Я досліджую світ 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
5. Інформатика 2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
6. Музичне мистецтво 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
7. Образотворче мистецтво 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
8. Фізична культура 1-2 класи МОН України, наказ № 1272 від 08.10.2019
9. Українська мова 3-4 класи МОН України, наказ 12.08.2022 № 743-22.
Іноземна мова 3-4 класи МОН України, наказ 12.08.2022 № 743-22
11. Математика 3-4 класи МОН України, наказ 12.08.2022 № 743-22
12. Я досліджую світ 3-4 класи МОН України, наказ 12.08.2022 № 743-22
13. Інформатика 3-4 класи МОН України, наказ 12.08.2022 № 743-22
14. Музичне мистецтво 3-4 класи МОН України, наказ 12.08.2022 № 743-22
15. Образотворче мистецтво 3-4 класи МОН України, наказ 12.08.2022 № 743-22
16. Фізична культура 3-4 класи МОН України, наказ 12.08.2022 № 743-22

Іноземні мови

- 1-2 кл. – Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О.Я.Савченко (наказ МОН від 08.10.2019 №1272)
- 3-4 кл. – Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О.Я.Савченко (наказ МОН від 12.08.2022 №743-22)

Додаток 2

Перелік навчальних програм для 5-11-х класів

Вчитель: Медведь Н.М.

Клас	Предмет	Навчальна програма
5-А, Б	Інформатика	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
6-А, В	Інформатика	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
7-А, Б	Інформатика	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
6-А, В	Робототехніка	За модельною навчальною програмою «Робототехніка. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Сокол І. М., Ченцов О. М.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 29.09.2021 № 1031)

Вчитель: Флис Н.Б.

Клас	Предмет	Навчальна програма
6-Б	Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
6-Б	Інформатика	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
8-А, Б	Інформатика	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
9-В	Інформатика	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
5-А, Б 6-Б	Робототехніка	За модельною навчальною програмою «Робототехніка. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Сокол І. М., Ченцов О. М.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 29.09.2021 № 1031)

Вчитель: Терьопіна А.О.

Клас	Предмет	Навчальна програма
------	---------	--------------------

7-А, Б	Математика	Навчальна програма для ЗЗСО “Математика 5-9 класи”. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. (Над оновленою Програмою працювали М.І.Бурда, Б.Б.Кудренко та ін.)
8А	Математика	Навчальна програма для ЗЗСО “Математика 5-9 класи”. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. (Над оновленою Програмою працювали М.І.Бурда, Б.Б.Кудренко та ін.)
9-А	Математика	Навчальна програма для ЗЗСО “Математика 5-9 класи”. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. (Над оновленою Програмою працювали М.І.Бурда, Б.Б.Кудренко та ін.)
11- А, Б	Математика	Навчальна Програма “Математика (рівень стандарт) 10-11 класи”. Програма затверджена Наказом МОН України від 23.10.2-17 №1407

Вчитель: Верес О.Я.

Клас	Предмет	Навчальна програма
5-А	Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
6-А, Б	Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
10-Б	Математика	Навчальна Програма “Математика (рівень стандарт) 10-11 класи”. Програма затверджена Наказом МОН України від 23.10.2-17 №1407

Вчитель: Бояківська Г.І.

Клас	Предмет	Навчальна програма
5-Б	Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
8-Б	Математика	Навчальна програма для ЗЗСО “Математика 5-9 класи”. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. (Над оновленою Програмою працювали М.І.Бурда, Б.Б.Кудренко та ін.)
9-Б, В	Математика	Навчальна програма для ЗЗСО “Математика 5-9 класи”. Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. (Над оновленою Програмою працювали М.І.Бурда, Б.Б.Кудренко та ін.)
11- А	Математика	Навчальна Програма “Математика (рівень стандарт) 10-11 класи”. Програма затверджена Наказом МОН України від 23.10.2-17 №140

Вчитель: Матвєєва І. Д.

Клас	Предмет	Навчальна програма
5-В	Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
10-А	Математика	Навчальна Програма «Математика (рівень стандарт) 10-11 класи». Програма затверджена Наказом МОН України від 23.10.2-17 №1407

Іноземні мови

Англійська мова:

5-6 кл. – Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В.Г., Шаленко О.П., Самойлюкевич І.В., Сотнікова С.І., Коваленко О.Я. та інші)

7-9 кл. – Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи (наказ МОН від 07.06.2017 №804)

10-11 кл. – Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи. Іноземні мови. Рівень стандарту. (наказ МОН від 23.10.2017 №1407)

Польська мова:

5-6 кл. – Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів середньої освіти (автори Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотнікова С.І., Коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І.В., Добра О.М., Кіор Т.М., Мацькович М.Р., Глинюк Л.М., Браун Є.Л.), наказ МОН України від 12.07.2021 №795

7-9 кл. – Модельна навчальна програма з польської мови для 5-9 класів (початок вивчення з 5-го класу) авторів Мацькович М.Р., Калуські Томаш-Аркадіуш, Калуська Р.Ю.

№	ПП вчителя, предмет.	Назва програми	Дата затвердження наказу	№ Наказу
1	Кравчук Т.В., Шпак О.Б., Худа Т.В., Сора М.В., Павлишин Н.В., українська мова	Модельна навчальна програма "Українська мова 5-6 класи" для закладів загальної середньої освіти(автори Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Пліванчук К.В., Попова Т.Д.)	Наказ МОН України від 12.07.2021р.	№795.
		Програма для загальноосвітніх навчальних закладів" Українська мова 5-9 класи"	Наказ МОН України від 07.06.2017	№804
		Програма "Українська мова для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання.10-11 класи. Рівень стандарту"	Наказ МОН України від 23.10.2017	№1407

2	Малетич Т.В., Сора М.В., Худа Т.В., Павлишин Н.В., Кравчук Т.В. Українська література	Модельна навчальна програма "Українська література 5-6 класи" для закладів загальної середньої освіти (автори:Архипова В.П.,Січкач С.І.,Шило С. Б.)	Наказ МОН від 12.07.2021р.	№795
		Навчальна програма з української літератури для 5-9 класів для загальноосвітніх навчальних закладів	Наказ МОН від 07.06.2017р.	№804
		Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи. Рівень стандарту.	Наказ МОН України від 23.10.2017	№1407
3.	Соловійова Олена Вікторівна, зарубіжна література	Оновлені програми із зарубіжної літератури 6-11 кл.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022р.	№ 698
4	Войтів Ірина Євгенівна, Історія України, Всесвітня історія, основи правознавства, шромадянська освіта	Історія України. Всесвітня історія. 6-11 класи	Наказ міністерства освіти і науки України від 03.08.2022	№ 698
		Основи правознавства. 9 клас	Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022	№698
		Історія: Україна і світ. 10-11 кл. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022	№698
		Громадянська освіта (інтегрований курс) 10 клас. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти.	Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022	№698
		Основи правознавства. Програма 10-11 клас	Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022	№698

5	Лободинська Оксана Іванівна, Вступ до історії України та громадянської освіти, Історія України. Всесвітня історія	Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас для закладів загальної середньої освіти	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021	№ 795
		Історія України та Всесвітня історія для середньої освіти	Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022	№ 698
		Історія: Україна і світ 10-11 класи	Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022	№ 698
6	Гула Олександра Ярославівна . Фізична культура	- Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)	наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 року	№ 752
		-Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 7-9 класи.	наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року	№ 698
		-ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА 10 – 11 класи Рівень стандарту . Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року	№ 698
7	Бабич Тарас Сергійович. Фізична культура	-Типова навчальна програма для закладів загальної середньої освіти ФК 1-4 класи. О.Савченко	наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 року	№ 743-22
8	Калантаєвська Світлана Леонідівна. Фізична культура	-Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 7-9 класи.	наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року	№ 698
		-ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА 10 – 11 класи Рівень стандарту . Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти	наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року	№ 698
9	Кльоз Руслан Фізична культура	-Типова навчальна програма для закладів загальної середньої освіти ФК 1-4 класи. О.Савченко	наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 року	№ 743-22
		- Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для	наказ Міністерства освіти і науки України	№ 752

		закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)	від 17.08.2022 року	
10	Бакалець Ярослав Богданович. Трудове навчання	-Модельна навчальна програма «Технології 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти . (Татушинський В.І.) -Трудове навчання 5-9 класи . Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти .	Рекомендовано МОН наказ від 12.07.2021 р. Затверджено МОН від 07.06.2017р.	№ 795 №804
11	Мінченко Вікторія Миколаївна. Трудове навчання	-Модельна навчальна програма «Технології 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти . (Татушинський В.І.) -Трудове навчання 5-9 класи . Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти .	Рекомендовано МОН наказ від 12.07.2021 р. Затверджено МОН від 07.06.2017р.	№ 795 №804
12	Король Людмила Володимирівна. Мистецтво	-Модельна навчальна програма «Мистецтво 5-6 класи» Інтегрований курс для закладів загальної середньої освіти . (Масол Л.М., Просіна О.В.) -Навчальні програми «Мистецтво 6-7 класи», «Мистецтво 5-9 класи» (Масол Л.М.)	Рекомендовано МОН наказ від 12.07.2021 р. Затверджено МОН від 07.06.2017р.	№795 №804
13	Кирпа Тетяна Олегівна. Мистецтво	Навчальна програма «Мистецтво»	Рекомендовано МОН наказ від 12.07.2021 р	№795
14	Медвіцька Галина Михайлівна Каньовський Олег Павлович Захист України	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів.	Програму затверджено Наказом МОН від 03.08.2022р.	№698
15	Деніга Л.П Природознавство	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021	№ 795
16	Деніга Л.П Медвіцька Г.М. Біологія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України 07.06.2017	№ 804
17	Деніга Л.П Здоров'я, безпека та добробут	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від	№ 795

	Деніга Л.П Медвіцька Г.М. Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	12.07.2021 Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України 03.08.22	№ 698
18	Каньовський О.П. Гарасим Р.В Фізика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України 07.06.2017	№ 804
		Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Програма затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011	№ 1392
19	Ковальчук Л.С. Хімія Інтегрований курс Природничі науки 10- 11 класи	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України 07.06.2017	№ 804
			Затверджено Міністерством освіти і науки України 23.10.2017	№ 1407
			Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України 23.10.2017	№ 1407
20	Чорній Л.В. Географія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України 03.08.22	№ 698
	Соціальне шкільне підприємниц тво	Інститут модернізації змісту		№22.1/ 12-Г- 303
	Фінансова грамотність	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів	Лист 11 ТЗО від 18.06.2015	№14.1/ 12Г 488

Варіативний складник

- 1 10-11 1 Спеціальний курс «Розв'язування задач з параметрами»
  - 2 10-11 1 Спеціальний курс Математика. Розв'язування алгебраїчних рівнянь. Збірник програм з математики для допрофільного навчання та профільної підготовки» в частині варіативної складової (упорядники Прокопенко Н.С., Єргіна О.В., Вашуленко О.П.) 5-11 Ранок
- Лист ІМЗО від 04.07.2016 № 2.1/12-Г-440